

СТАНОВИЩЕ

ОТ

Доц. д-р ГЕОРГИ ВЕСЕЛИНОВ ГАНЧЕВ EMBL-HSG
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ)

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
„доктор“

в област на висше образование - 3. „Социални, стопански и правни науки“
професионално направление - 3.6. „Право“ докторска програма -
„Граждански процес“

Автор: Маргарита Красимилова Събева

Тема: Изпълнителен лист

Научен ръководител: проф. д-р Силви Василев Чернев, ЦЮН при БСУ

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,

I. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № УМО 69 от 10 Февруари 2020 г. на Ректора на Бургаски свободен университет (БСУ) съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема **ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ЛИСТ** за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование: 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление: 3.6. „Право“, докторска програма: „Граждански процес“. Автор на дисертационния труд е г-жа Маргарита Красимилова Събева – докторант на самостоятелна подготовка към Център по юридически науки при БСУ с научен ръководител проф. д-р Силви Василев Чернев от ВУЗ – ЦЮН при Бургаски свободен университет (БСУ) и ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Докторантката Маргарита Красимилова Събева е завършила Юридическия факултет на Софийски университет „Свети Климент Охридски“ през 2014г. В професионалния си живот е изпълнявала различни дейности – от технически сътрудник и мениджърски позиции, до същински юридически професии, където има възможност да изяви придобитите от нея знания, умения и способности. Практикува

като адвокат от края на 2014г. до ден днешен, което предполага да е разширило и обогатило чувствително професионалните и опит и знания. Има участия на студентски семинари, както и специализация в качеството си на адвокат, свързана със задълбочено обучение по право на Европейския съюз при ЦОА „Кр. Цончев“. Владее на високо равнище английски и немски езици, което е предпоставка да има възможност да ползва в оригинал редица източници, да контактува с колеги в международен мащаб, както и да обогати собствените си професионални познания по интересуващата я материя.

Представеният от Маргарита Красимилова Събева комплект материали на хартиен носител е в съответствие с приложимата нормативна уредба в областта, включително съответния Правилник за развитие на академичния състав в БСУ, като съдържа необходимите документи. Наред с дисертационния труд и автореферат, докторантката е приложила и 2 (две) научни публикации по темата, както и още една извън нея.

II. Актуалност на тематиката

Разработения дисертационен труд на тема „Изпълнителен лист“ определено е актуален в образователно и научно-приложно отношение. За първи път в нашата правна доктрина и теория въпросите, посветени на Изпълнителния лист са систематизирани, както и разгледани по-цялостно и задълбочено. Всичко заедно, напълно съобразено и елегантно допълнено с ерудицията и професионализма на научния ръководител проф. д-р Силви Чернев, като един от малцината в страната с толкова задълбочени теоретико-практически познания в материята.

III. Познаване на проблема

Докторантката познава много добре състоянието на изследваната проблематика – законодателство, теория и съдебна практика, включително откъм нейното историческо развитие, като показва способност за творческо оценяване на ползваните разнородни и многоезични литературни източници. Извършен е и кратък сравнително-правен анализ (а по-скоро преглед) на правната уредба на изпълнителния лист в редица други държави – Германия, Гърция, Италия, Белгия, Швейцария, САЩ.

IV. Методика на изследването

Избраната методика на изследване, включваща логически, системен, аналитичен, исторически, сравнително-правен, и други общоприети методи, включително ползването на обширна съдебна практика и съществуваща уредба в

редица други държави, позволява постигане на поставената цел и получаване на адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд, както и спомага за неговата голяма практическа насоченост. За обобщение на резултатите от научното изследване е използван дедуктивния метод за достигане умозаклучения по правни въпроси, чрез логически съждения.

V. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд включва съдържание, увод, като се състои от общо тринадесет глави, от които седем основни по същество, заключение, използвана литература, нормативна база и съдебна практика и списък на научните публикации по темата на дисертацията. Всяка глава е подразделена чрез параграфи и точки, означени с арабски цифри и букви. Широко използвани са бележки под линия. Предложенията *de lege ferenda* са поместени в заключението на научната работа.

Уводната част в творческия труд е обособен в отделна глава първа, където авторът ни въвежда и запознава с извършения комплексен анализ на института на изпълнителния лист в българското процесуално право, съгласно действащата нормативна уредба, специализираната научна литература, различни теоретични становища и студии, както и на съдебната практика.

Глава втора е посветена на същността на изпълнителния лист в гражданския процес. Извършен е последователно кратък сравнително-правен анализ (а по-точно преглед) на уредбата в редица държави. Разгледани са въпроси, свързани с произхода и историческото развитие на института, като е обърнато особено внимание на основните характеристики и функциите на изпълнителния лист, включително съпоставено с други правни фигури. Съобразено с достиженията в обхванатите и изследвани научни трудове по гражданско съдопроизводство, е изведено ново по-обобщаващо определение за изпълнителния лист като „писмено съдебно удостоверение, което материализира правото на кредитор на принудително изпълнение спрямо длъжник, като едновременно с това овластява и задължава съдебния изпълнител да предприеме действия по принудително изпълнение в обективните и субективни предели, очертани от самия лист“. Съдържанието е на подобаващо за дисертационен труд равнище, като авторът внимателно е навлязъл по същество в същността на научната работа.

Четвърта глава включва в съдържанието си проблематика, свързана с производството по издаване на изпълнителен лист. Разгледани са въпроси за предпоставките за издаването, изпълнителните основания, компетентност на органа, крайния акт и режим на обжалване на издаваните в производството актове.

Глава пета е посветена на субективните и обективни предели на изпълнителния лист, като са засегнати и въпроси за активната и пасивна процесуална легитимация на страните, вкл. при тяхната промяна.

В глава трета, шеста, седма, осма и девета, са разгледани различни въпроси, посветени на изпълнителните актове в българското право, а също на особени случаи в материята, издаването на дубликат и на обратен изпълнителния лист, както и на обезсилването на изследвания специфичен съдебен акт.

VI. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Чрез разработването на дисертационния труд докторантката достига до редица интересни изводи относно същността на изпълнителния лист като основен акт в българското процесуално право, ролята му в изпълнителния процес и взаимовръзката му с други процесуални институти и постановления на съда.

Най-общо изтъкнатите от докторантката изводи са самостоятелно обобщени и могат да бъдат посочени, както следва:

1. Изяснена е същността на изпълнителния лист, чрез посочване на неговите характеристики и функции, както и ролята му в процеса.
2. Извършен е сравнително-правен анализ с някои процесуални и изпълнителни документи в други изпълнителни производства извън ГПК.
3. Извършен е обзор на фигурата на изпълнителния лист в българската правна система и частично в някои европейски страни, както и исторически анализ на нормативната уредба и причините за възникването ѝ.
4. Направено е съпоставяне със заповедта за незабавно изпълнение по ГПК и са наведени съмнения и изводи относно тяхната дублираща се функция. В този смисъл, изведено е предложение *de lege ferenda* за придаване пряка изпълнителна сила на заповедите за изпълнение.
5. Изразено е становище, за евентуалното наличие на други случаи на законова суброгация в правата по изпълнителния лист, като са направени съответни отрицателни изводи в разгледаните случаи, включително невъзможността за ползване на облекчена процедура за встъпване в изпълнителното производство.
6. Наведени са интересни разсъждения във връзка с правото на кредитор да упражни имуществените права на своя бездействащ длъжник, на основание чл.134 ЗЗД, като поиска издаване на изпълнителен лист.
7. Извършено е съпоставяне на хипотезите, водещи до издаване на обратен изпълнителен лист, с иска по чл.55 ЗЗД за връщане на даденото без основание.

8. Обосновано е виждането, че в хипотезата на чл.433, ал.1 т.4 от ГПК изпълнителният лист не следва да бъде обезсилван.
9. Извършено е съпоставяне между обезсилването на изпълнителния лист и специалното производство по обезсилване на ценни книжа по ГПК.

VII. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Представени са и 3 (три) Статии, две от които по интересуващата докторанта проблематика, публикувани в специализирани издания, които отразяват достижения и научни резултати на дисертационния труд, включително са допълнително развити в научната работа.

VIII. Автореферат

Съдържанието и качеството на изготвения автореферат са в съответствие с изискванията на съответните правила, като по същество достоверно отразяват основните резултати, постигнати от докторантката в процеса по научно списване на дисертационния труд.

IX. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

По дисертационния труд могат да се направят и някои бележки, които не намаляват достойнството на научното изследване. С оглед на възможността за докторантката евентуално да ги съобрази в своята бъдеща професионална кариера и личностно развитие, бих могъл да изтъкна например:

На първо място, дисертационният труд изглежда малко по-раздробен в структурно отношение. Същинските глави в научната работа са многобройни (7, а общо 13), някой от тях с незначителен обем и съдържание (виж гл. III, VI, VII), а приложенията не е необходимо да се обособяват в отделни глави. В този смисъл, определено е възможно тяхното внимателно обединяване в 3-4, съгласно най-добрите практики, което би спомогнало на творческия труд да придобие по стегнат и издържан вид.

На следващо място, превес в научната работа има обобщаването и запознаването ни с нормативната уредба в избраната материя, пред творческите анализи. Доколкото на редица места докторантката определено демонстрира възможности за самостоятелна работа и творчески подход, то мисля, че дисертационният труд само би спечелил, ако по-смело се задълбочи и разгърне, като изложи вижданията си, по един или друг въпрос, в изследваната област.

Някои от направените изводи могат да бъдат поставени под съмнение или поне имат нужда от тяхното допълнително обосноваване и аргументиране, от което творческата работа и научните приноси само ще се обогатят. Така например, извършено е съпоставяне на изпълнителния лист със заповедта за незабавно изпълнение по ГПК, като са наведени съмнения и изводи относно тяхната дублираща функция. Същевременно, изведеното предложение de lege ferenda се свързва с придаване пряка изпълнителна сила на заповедите за изпълнение изобщо.

Препратките под линия на цитираните и ползвани литературни източници на много места не са посочени в цялост и са непълни. Най-често липсва указание за съответната страница на авторския източник, към която ни препраща докторантката или съществува друг вид неточност (напр.: ползвано предходно издание на учебник при наличието на по-ново, без да е обяснена евентуалната необходимост, която го налага – виж за курса по Българско гражданско процесуално право от 2009г., при налично от 2012г.).

На някои места се долавя, че езикът не е достатъчно обигран, като е леко лъкатушеш в техническо и/или професионално отношение. Съобразявайки младостта, както и началния етап на професионално и научно развитие, убедено вярвам, че с демонстрираните трудолюбие, потенциал и натрупване на съответния опит и знания, ще допринесат за постепенното шлифоване на използваните изразни средства в научна разработка от такъв мащаб.

Не на последно място, бих препоръчал на докторантката, след успешната защита на докторантската работа и известна преработка, да издаде като отделно монографично изследване научния труд, в който да бъдат съобразени, съгласно авторските виждания, дадени полезни бележки и препоръки от членовете на научното жури.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на БСУ.

Дисертационният труд показва, че докторантката **Маргарита Красиминова Събева** притежава задълбочена образователна подготовка, теоретични знания и професионални умения по научна специалност Граждански процес, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване и потенциал за творческо развитие и професионално израстване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен 'доктор' на г-жа Маргарита Красимилова Събева** в област на висше образование: 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление: 3.6. „Право“, докторска програма: „Граждански процес“.

08 Май 2020 г. **Изготвил становището: .....**
Доц. д-р Георги ГАНЧЕВ EMBL-HSG